

Monumentnummer*: 532499

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 07 oktober 2016
Kadaster deel/nr 82746/51

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wijk bij Duurstede Wijk bij Duurstede Utrecht

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wijk bij Duurstede B 2177

Omschrijving**

Houten schotbalkenloods (Wijk bij Duurstede).

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

HOUTEN SCHOTBALKENLOODS (Wijk bij Duurstede) aan de westzijde van de Kromme Rijn, iets ten zuidwesten van de schotbalkkering in de Singel. Er komt reeds een loods op deze locatie voor rond 1870. De loods ligt met de grootste lengte evenwijdig aan de weg en met de daknok oost-west. De loods is vermoedelijk niet de eerste op deze plaats; dit exemplaar is - gezien de uitvoering - waarschijnlijk gebouwd in het Interbellum, mogelijk echter al omstreeks de eeuwwisseling. Het bouwwerk is bestemd voor opslag van balken en materialen om de ernaast gelegen schotbalkkering te kunnen afsluiten. Een uit 1932 daterende tekening toont een nog te bouwen, vergelijkbare schotbalkloods aan de oostzijde van de schotbalkkering (6,50 x 3,50 m). Mogelijk gaat het om hetzelfde exemplaar. Op verschillende plaatsen zijn buiten en binnen fortterreinen in de loop der decennia houten, stenen en metalen ('blikken') loodsen tot stand gekomen om te dienen als (provisorische of permanente) berguimte, opslag, onderkomen voor mensen of materieel, hospitaal, brandweer, paardenstal, wachthuis, enz. Tot deze categorie opslagplaatsen kan ook de schotbalkenloods worden gerekend. Een groot deel van deze loodsen is inmiddels vergaan, gesloopt, verplaatst of soms ook vervangen, maar andere bestaan nog in authentieke vorm in situ. Soms gaat het om bijzonder eenvoudige bouwwerkjes van geringe omvang, maar er zijn ook meer complexe en grotere exemplaren. De loods bij de schotbalkkering in de Kromme Rijn te Wijk bij Duurstede verkeert in vrij goede staat. Het type komt weinig voor binnen de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Het interieur is niet bezocht.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

HOUTEN SCHOTBALKENLOODS (Wijk bij Duurstede) aan de zuidwestzijde van de schotbalkkering in de Kromme Rijn bij de Singel. De hoofdzakelijk zwarte loods heeft een gemetselde, maar relatief recent gecementeerde plint. Tussen in totaal zeven, op gelijke afstand van elkaar geplaatste staanders zijn de beide langszijden voorzien van horizontaal geplaatste houten planken met tussenliggende ventilatiespleten. De beide kopse gevels zijn horizontaal beplankt met rabatdelen. De oostelijke, naar de waterkering gerichte gevel is voorzien van dubbele, opgeklampte deuren, die verticaal zijn beplankt. De loods heeft geen andere gevelopeningen, telt één bouwlaag en is gebouwd op een rechthoekige plattegrond van circa 6 x 4 m. Het met gesmoorde kruispannen gedekte zadeldak eindigt aan beide zijden met kort overstek en houten windveren.

Waardering

De HOUTEN SCHOTBALKENLOODS (Wijk bij Duurstede) is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde houten bebouwing, die gebaseerd is op het systeem van inundatie en accesverdediging (20ste eeuw).

Het betreft hier een onderdeel uit het Interbellum of uit het begin van de 20ste eeuw, namelijk een houten berging voor schotbalken.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en in het bijzonder met de annexe schotbalkkering en de iets verderop gelegen inlaatsluis / inundatieduiker.

* Het onderdeel is representatief omdat het een voorbeeld is van een in de eerste helft van de 20ste eeuw - mogelijk kort na 1932 - gebouwde schotbalkenloods bij een omstreeks 1870 tot stand gekomen waterkering.

* Het onderdeel is tamelijk gaaf bewaard omdat hoofdvorm en functie goed herkenbaar zijn gebleven.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument